

BEZGEK

Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi
Journal of Teaching Turkish Language to
Foreigners

Araştırma Makalesi

Cilt 1 (2022) Sayı 2 98-118

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar: Arnavutluk Örneği*

Problems in Teaching Turkish as a Foreign Language: The Case of Albania

 Meryem Dyla¹ Kübra Şengül²

Dyla, M. ve Şengül, K. (2022) Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar: Arnavutluk örneği. *Bezgek Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi*, 1(2), 98-118. <http://dx.doi.org/10.56987/bezgek.12>

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 05.12.2022
Kabul Tarihi: 13.12.2022
Yayın Tarihi: 15.12.2022

Anahtar Sözcükler

Yabancılar Türkçe
Öğretimi
Arnavutlukta Türkçe
Öğretimi
Dil Bilgisi Sorunları

Öz

Günümüzde her alanda kendini geliştirme çabaları gösteren ülkeler, başka gelişmiş ülkeleri örnek alarak kendi toplumuna yenilikler sunmayı ve o ülkelerle sağlıklı ilişkiler kurmayı hedeflemektedir. Bu gelişmeler nedeniyle her toplumun diğer ülkelerin insanlarıyla iletişim hâlinde olması yabancı dil öğrenimi için kaçınılmaz bir durumdur. İnsanlar yabancı dil öğrenme sürecinde bazı sorunlar ile karşılaşmaktadır. Yabancı dil öğreniminde ortaya çıkan sorunlar, öğrenenden ve dili öğreten bireyden kaynaklanan sorunlar olabilir. Yabancı dil öğreniminde ortaya çıkan sorunlar, öğrenen ve öğretenden kaynaklı olabileceği gibi öğrenen kişinin ana dili ile hedef dil arasındaki yapısal farklılıklarından da kaynaklanabilmektedir. Farklı dil ailelerine mensup oldukları için Türkçe ve Arnavutçanın dil yapıları da farklıdır. Bu durum Arnavutlukta Türkçe öğretimi konusunda birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Bu araştırmacının amacı, Arnavutlukta Türkçe eğitimi alan öğrencilerin eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunların tespit edilmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket, Tiran Üniversitesinde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde öğrenim gören 49 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde konuşma becerisinde, öğrencilerin sınıf içi konuşma etkinliklerine katılmakta çekindikleri derste konuşma etkinliklerine yeterince yer verilmediği; Türkçe derslerinde en çok okuma becerisi etkinliklerine yer verildiği; Türkçe derslerinde en çok okuma becerisi etkinliklerine yer verildiği; öğrencilerin dinleme becerisinde diğer becerilere oranla daha fazla sorun yaşadıkları tespit edilmiştir.

Article Info

Received: 05.12.2022
Accepted: 12.12.2022
Published: 15.12.2022

Abstract

Today, countries that strive for self-development in every field, by taking other developed countries as an example, offer innovations to their own society and aim to establish healthy relations with these countries. Due to the developments, every society needs to be in contact with the people of other countries, and this makes

* Bu makale "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar: Arnavutluk Örneği" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Türkçe Eğitimi ABD, Nevşehir, Türkiye. meryemdyla@gmail.com

² Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Türkçe Eğitimi ABD, Nevşehir, Türkiye. kubratursengul@gmail.com

Keywords

Teaching Turkish to
Foreigners
Teaching Turkish in
Albania
Grammar Problems

foreign language learning inevitable. There are also some problems that learners encounter while learning a foreign language. These problems may arise from the learners and the language teachers, as well as from the differences in language structures. Since Albanian and Turkish are members of different language families, their language structures are different. This difference brings along many problems in teaching Turkish in Albania. This study aims to determine the problems encountered by students learning Turkish in Albania during the learning process. The study is descriptive survey research. 49 students studying at the Department of Turkish Language and Literature at the University of Tirana participate in the survey prepared by the researcher. The statements in the survey are grouped and the results are discussed in relation to each other according to these groupings. The results of the study show that students hesitate to participate in speaking activities in speaking lessons or that speaking activities are not practiced in classes, reading skills are mostly used in Turkish lessons, and they experience more problems in listening skills than in other skills. This is due to the inadequacy of listening activities. The results of the study revealed that the grammar concepts are not understood since Turkish and Albanian are different languages, and therefore the students have difficulty in forming sentences.

Giriş

Her toplumun kendine has özellikleri vardır ve bu özellikler onları diğer toplumlardan farklı kılmaktadır. Birlikte yaşayan bireyler iletişim yoluyla ihtiyaçlarını karşılar; bilgi ve kültürlerini paylaşır ve en önemlisi birbirleri ile uyum sağlar. Dil öğretimi, hedef dile ait konuşma ve yazma öğretiminden ibaret değildir. Dilin yanı sıra, o dili konuşan milletin tarihi, kültürü, gelenek ve görenekleri de öğrenilmektedir. Bir dil varlığını sürdürdüğü sürece hem ana dili hem de yabancı dil olarak öğretilmeye devam edilecektir. Bireyin ilk öğrendiği dil, ana dilidir ve birey sonraki süreçte yabancı bir dili öğrenmeye başlamaktadır. TDK (2022), ana dilini, “çocuğun ailesinden ve içinde yaşadığı toplumdan edindiği dil” olarak tanımlamaktadır. Ana dili, doğal süreç içinde bilinç dışı edinilir. Dil, “İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessese” olarak tanımlamaktadır (Ergin, 2019). Yabancı dil ile ilgili farklı tanımlar mevcuttur. Yağmur (2013, s. 183) yabancı dili, “Bir ülkede yaşayan halk tarafından geleneksel olarak konuşulmayan ve farklı amaçlarla sonradan öğrenilen dile yabancı dil denir”. Durmuş (2013, s. 16) ise “belirli bir ülkedeki veya bölgedeki halkın büyük bir bölümünün ana dili olmayan, okullarda eğitim aracı olarak kullanılmayan ve yönetimde, medyada iletişim işleri ile geniş bir biçimde yer almayan dildir” şeklinde ifade etmektedir. Her toplum ana dilini ve kültürünü tanıtmak için farklı yollar aramaktadır. Türkçe dünya dilleri arasında önemli bir yere sahiptir ve birçok ülkede yabancı dil olarak öğretilmektedir. Türkçenin yabancı dili olarak öğretildiği ülkeler arasında Balkan ülkeleri de yer almaktadır. Türkçe Balkan dillerini etkilemiştir ve bu etki süreci Osmanlı İmparatorluğu’nun Balkanlar’daki egemenliği sırasında başlamıştır.

Bu araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Arnavut öğrencilerin, öğrenim süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerini belirlemektir. Türkçenin Arnavutlukta öğretilmesi ve Arnavutların Türkçe öğrenmesinin birinci dönemi Osmanlı Dönemi’nde olmuştur. İki ülke arasındaki yüzlerce yıllık tarihî ilişkiler vesilesiyle Arnavutlar için Türkçe her zaman tercih edilen bir dil olmuştur. Bu etkileşimin bir sonucu olarak bugün Arnavutlukta Türkçe yabancı dil olarak okutulmaktadır. Türkçenin Arnavutçaya büyük bir etkisi olmasına rağmen Türkçe öğretiminde öğrencilerin karşılaştıkları çeşitli sorunlar bulunmaktadır. Dil ve dil öğretimine dair sorunlarının belirlenmesinin yanında aşağıdaki sorunlara çözüm önerileri üretmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın alt problemleri aşağıda belirtilmiştir.

- Arnavutluk'ta Türkoloji faaliyetleri ve Türkçe öğretimi ne durumdadır?
- Arnavutluk'ta Türkçe öğrenme sürecinde öğrencilerin dil yapısı ile ilgili karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- Arnavutluk'ta Türkçe öğrenme sürecinde öğrencilerin dil bilgisi ile ilgili karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- Arnavutluk'ta Türkçe öğrenme sürecinde öğreticiden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
- Arnavutluk'ta Türkçe öğrenme sürecinde öğrenciden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
- Arnavutluk'ta Türkçe öğrenme sürecinde derslerde kullanılan materyallerden kaynaklanan sorunlar nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada nitel araştırmalardan betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Betimsel tarama, geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır (Karakaya, 2012, s. 59).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni, Türkçe öğrenen Arnavutluk vatandaşlarından oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Arnavutluk'ta Türkçe öğrenen 49 Arnavut'tur.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Veriler

Cinsiyet	f	%	Toplam
Kadın	43	87,8	87,8
Erkek	6	12,2	12,2
Toplam	49	100,0	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet verilerine bakıldığında 43 kadın ve 6 erkek olmak üzere kadınların sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir. Bu anketi uygulamak üzere ulaşılabilen öğrencilerin %87,8'i kadınlardan oluşmaktadır. Bu sonuçtan anlaşılacağı üzere Arnavutluk'ta kadınlar Türkçeye ilgi duymaktadır.

Tablo 2. Katılımcı Öğrencilerin Yaşlarına Ait Veriler

Yaş	f	%	Toplam
19	1	2,0	2,0
20	3	6,1	6,1
21	7	14,3	14,3
22	16	32,7	32,7
23	11	22,4	22,4
24	4	8,2	8,2
25	1	2,0	2,0
27	1	2,0	2,0
28	2	4,1	4,1
29	1	2,0	2,0
32	2	4,1	4,1
Toplam	49	100,0	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş verilerine bakıldığında bu araştırmanın verilerinin büyük bir kısmını oluşturan öğrencilerin 22-23 yaş aralığında olduğu gözlenmektedir. Araştırma lisans ve yüksek lisans öğrencilerine yönelik olduğu için 22-23 yaş aralığındaki öğrenci sayısının diğerlerin oranla daha fazla olduğu söylenebilir. Yüksek lisanslı devam eden öğrencilerin sayısı çok yüksek

değildir ve 24 ve üzeri yaş grubundaki öğrencilerden oluşmaktadır. Farklı sebeplerden dolayı lisansı bitiren öğrencilerin bir kısmı yüksek lisansı ertelemektedir ya da başka bir bölümde gerçekleştirmektedir.

Tablo 3. Katılımcı Öğrencilerin Eğitim Düzeylerine İlişkin Veriler

Eğitim Düzeyi	f	%	Toplam
Lisans	26	53,1	53,1
Yüksek Lisans	23	46,9	46,9
Toplam	49	100,0	100,0

Eğitim düzeylerine göre en fazla öğrencinin lisans düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu sayı yüksek lisansı devam eden öğrencilerin sayısına oranla daha yüksektir. Öğrencilerin Türkçe bölümünde yüksek lisans yapmalarını sağlamak için daha fazla yüksek lisans programı açılmalıdır. Bunun yanı sıra öğrenciler Türkçe bölümünde yüksek lisans yapmalarını için teşvik edilmelidir.

Tablo 4. Katılımcı Öğrencilerin Dil Düzeyi ile İlişkin Veriler

Dil Düzeyi	f	%	Toplam
A2	8	16,3	16,3
B1	13	26,5	26,5
B2	18	36,7	36,7
C1	8	16,3	16,3
C2	2	4,1	4,1
Toplam	49	100,0	100,0

Katılımcıların büyük bir kısmı B2 düzeyindedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %16,3'ünü A2, %26,3'ünü B1, %36,7 B2, %16,3'ünü C1 ve %4,1'ini C2 düzeyindedir. Arnavutluk'ta Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde devam eden öğrenciler dil düzeyini belirleyen bir sınava tabi tutulmamaktadır. Bu nedenle 1. sınıfı devam eden öğrenciler genellikle daha önce Türkçe bilmeyen veya çok az bilen öğrencilerden oluşmaktadır. Bu durum öğretim sürecini olumsuz bir şekilde etkilemektedir.

Tablo 5. Katılımcı Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Zamanı ile İlişkin Veriler

Türkçe Öğrenme Zamanı	f	%	Toplam
0-4 ay	6	12,2	12,2
4-8 ay	2	4,1	4,1
1-2 yıl	5	10,2	10,2
3 yıl veya daha fazla	36	73,5	73,5
Toplam	49	100,0	100,0

Katılımcıların %12,2'si Türk dilini 0-4 aydan beri öğrenmektedir. Öğrencilerin %4,1'i 4-8 ay, %10,2'si 1-2 yıl ve bu sayının en büyük oranını, katılımcıların %73,5 oluşturduğu öğrenciler ise Türk dilini 3 yıldan veya daha fazla bir dönemde öğrenmişlerdir. Bu sonuçları incelediğimiz zaman öğrenciler Türk dilini 3 yıldan fazla öğrenmelerine rağmen C1 seviyede olan öğrencilerin sayısı %16,3 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Anketi oluşturma aşamaları bu şekilde gerçekleşmiştir: öncelikle konuyla ilgili literatür taranarak ve araştırmacının kişisel deneyimlerinden de yola çıkarak taslak şeklinde 83 maddeden oluşan bir anket oluşturulmuştur. Bu ankette yer alan sorular genel olarak karşılaşılan sorunlar, okuma, dinleme, yazma ve konuşma beceri alanlarından kaynaklanan sorunlar, dil bilgisi öğrenme alanında kaynaklanan sorunlar, öğretmenden ve kaynak materyal eksikliğinden kaynaklanan sorunlar olarak gruplandırılmıştır. Ardından geçerlilik çalışması için bu taslak Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görevli olan iki öğretim elemanı tarafından

değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda 44 maddeden oluşan ankete son şekli verilmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapıldıktan sonra 2020-2021 akademik yılında öğrenim gören Arnavut öğrencilere uygulanmıştır.

“Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Anket’inde 44 madde bulunmaktadır. Anket, tek boyutludur. Araştırmada kullanılan anket iki ana bölümden oluşmaktadır:

- **Birinci Bölüm**

Öğrencinin cinsiyeti, yaşı, okulu, Türk Dili seviyesi, Türk dilini öğrenme zamanı ile ilgili sorulardan oluşmaktadır.

- **İkinci Bölüm**

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ile ilgili sorulardan oluşmaktadır. İkili likert tipindeki bu ölçek; “Katılıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)” şeklinde yanıtlanmıştır.

Bu anketin soruları 8 ayrı gruplara ayrılmıştır ve ayrı ayrı ele alınmıştır.

- Konuşma Becerisinden kaynaklanan sorunlar. (1, 2, 3, 6)
- Yazma Becerisinden kaynaklanan sorunlar. (13, 14)
- Dinleme Becerisinden kaynaklanan sorunlar. (10, 11, 12)
- Okuma Becerisinden kaynaklanan sorunlar. (7,9)
- Öğrencilerden kaynaklanan sorunlar. (4, 28, 35, 40, 43, 44)
- Öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar. (5, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27)
- Dilbilgisinden kaynaklanan sorunlar. (15, 16, 17, 20, 21, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 41, 42)
- Türkçe Kitap eksikliklerinden kaynaklanan sorunlar. (8, 29, 30, 31)

Bulgular

Bu bölümde çalışmaya katılan Arnavut öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ile ilgili bulgularına yer verilmiş ve bu bulgular doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar yorumlanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalamalar incelenmiştir. Bu bölümde çalışmaya katılan Arnavut öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ile ilgili bulgularına yer verilmiş ve bu bulgular doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar yorumlanmıştır.

Tablo 6. “Türkçe Derslerinde Konuşma Etkinliklerine Katılmaktan Çekinirim” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	F	%	Toplam
Evet	25	51,0	51,0
Hayır	24	49,0	49,0
Toplam	49	100,0	100,0

Ankete katılan öğrencilerin %51’i konuşma etkinliklerine katılmaktan çekindiğini dile getirmiştir. Geri kalan öğrenciler ise konuşma etkinliklerine katıldığını ve bu konuda çekinmediğini dile getirmiştir. Soruyu cevaplayan katılımcılar arasında bu konu ile alakalı büyük bir açık olmadığını ama yine de sorunlar yaşandığını öne sürmektedir. Bu ankete katılan öğrencilerin %49’u konuşma becerisinde zorlandığını belirtmiştir.

Tablo 7. “Arnavutlukta Türkçe Konuşma Pratiği Yapacak Ortamlar Bulabilirim” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	25	51,0	51,0
Hayır	24	49,0	49,0
Toplam	49	100,0	100,0

Katılımcıların %51’i Arnavutluk’ta Türkçe konuşma pratiği yapacak ortamlar bulunduğunu işaretlemiştir.

Tablo 8. “Arnavutlukta Türkçe Konuşma Pratiği Yapacak Ortamlar Bulabilirim” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	24	49,0	49,0
Hayır	25	51,0	51,0
Toplam	49	100,0	100,0

Bu ankete katılan öğrencilerin %49’u Türkçe derslerinde Türkçe konuştuğunu belirtmiştir. Diğer katılımcılar ise çoğunlukla Arnavutça konuştuğunu belirtmiştir. Bu konuya eğitim sürecinde önem verilmelidir çünkü her iki seçenek için sorunlar yaşanabilir. Sonuç olarak öğrencilerin yarısı derslerinde Türkçe konuşmamaktadır.

Tablo 9. “Türkçe Konuşmamı Geliştirmek İçin Sınıf Dışı Fırsatlar Oluştururum” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	21	42,9	42,9
Hayır	28	57,1	57,1
Toplam	49	100,0	100,0

Katılımcıların %57,1’i Türkçe konuşmayı geliştirmek için sınıf dışı fırsatlar oluşturmadığını belirtmiştir. Bu sonuçtan da anlaşılacağı üzere eğitim sürecinde kişisel çabalara önem verilmediği ve eğitimi sadece okul saatleri ile sınırlı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 10. “Öğretmenlerimiz Türkçe Konuşmamız İçin Bizi Cesaretlendirir” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	32	65,3	65,3
Hayır	17	34,7	34,7
Toplam	49	100,0	100,0

Bu sorunun analizinde katılımcıların %65,3’ü Türkçe konuşmak için öğretmenlerinin kendilerini cesaretlendirdiğini belirtmiştir. Diğer sorulara oranla bu soruda çoğunlukla fikir birliği sağlanmıştır. Bu sonuçtan yola çıkarak öğretmenlerin başarılı olduğu söylenebilir.

Tablo 11. “Derslerde Türkçe Konuşma Etkinliklerine Yeterince Yer verilmektedir” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	19	38,8	38,8
Hayır	30	61,2	61,2
Toplam	49	100,0	100,0

Katılımcıların %38,8’i Türkçe derslerinde konuşma becerisine ve etkinliklerine yeterince yer verildiğini ve %61,2’si konuşma etkinliklerine yer verilmediğini belirtmiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak konuşma becerisinin öne çıkan bir beceri olmadığı kanısına varılmıştır. Yabancı dil öğreniminde bir dilde en önemli becerilerinden biri konuşmadır, dil bigisi verilerinin konuşmaya aktarıldığı anda bir dilin başarılı bir şekilde öğrenildiği varsayılır.

Tablo 12. “Türkçe Dersleri Ağırlıklı Olarak Okuma Etkinliklerini İçermektedir” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	38	77,6	77,6
Hayır	11	22,4	22,4
Toplam	49	100,0	100,0

Bu maddede katılımcıların %77,6’sı Türkçe derslerinde en çok okuma becerisine yer verildiğini belirtmiştir, %22,4’ü ise okuma etkinliklerine çok yer verilmediğini vurgulamıştır.

Tablo 13. “Arnavutluk’ta Yeterince Türkçe Kitap Bulabiliyorum” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	25	51,0	51,0
Hayır	24	49,0	49,0
Toplam	49	100,0	100,0

Bu sorunun analizinde de anket uygulanan katılımcıların sayısı ikiye bölünmektedir %51,0’i Arnavutluk’ta Türkçe kitap bulabildiğini belirtmiştir. Katılımcıların %49’u ise Arnavutluk’ta Türkçe kitaplar bulmakta zorlandıklarını belirtmiştir.

Tablo 14. “Türkçe Metin Okuma Etkinlikleri, Dil Seviyemize Uygun Bir Tema ve Uzunlukta Eğlenceli ve İlgi Çekici Bir Şekilde Düzenlenmektedir” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	26	53,1	53,1
Hayır	23	46,9	46,9
Toplam	49	100,0	100,0

Ankete katılan öğrencilerin %53,1’i Türkçe metin okuma etkinlikleri, dil seviyelerine uygun bir tema ve uzunlukta eğlenceli ve ilgi çekici bir şekilde düzenlendiğini belirtmişler. Katılımcıların %46,9’u ise okuma etkinliklerinde seçilen metinlerinde sorun yaşadıklarını işaretlemişler. Çoğunlukla yaşanan sorular dil seviyesinden kaynaklanmaktadır. Öğrencilerin dil seviyelerine göre metinler seçilerek okuma becerisindeki sorunlar azaltılabilir.

Tablo 15. “Dinleme Etkinliklerine Derslerde Yeterince Yer verilmektedir” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	13	26,5	26,5
Hayır	36	73,5	73,5
Toplam	49	100,0	100,0

Sonuçlardan yola çıkarak katılımcıların %26,5’i dinleme etkinliklerine derslerde yeterince yer verildiğini ve katılımcıların %73,5’i ise dinleme etkinliklerine yeterince yer verilmediğini belirtmiştir. Bu sonuçlardan derslerde dinleme etkinliklerine çok fazla yer verilmediği anlaşılmaktadır.

Tablo 16. “Dinleme Metinleri Dil Seviyemize Göre Oluşturulmakta ve Öğretmenimiz Derslerde Türkçe Metinleri Dinlemeyi Kolaylaştırmak İçin Farklı Materyal, Araç ve Gereçler Kullanmaktadır” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	24	49,0	49,0
Hayır	25	51,0	51,0
Toplam	49	100,0	100,0

Öğrencilerin %49,0’u dinleme metinleri dil seviyelerine göre oluşturulduğunu ve öğretmenlerinin derslerde Türkçe metinleri dinlemeyi kolaylaştırmak için farklı materyal, araç ve gereçler kullandığını, %51,0 ise bu araç gereçlerin kullanılmadığını belirtmiştir.

Tablo 17. “Dinleme Saatlerinde Güncel Haberler, Filmler, Şarkılar Gibi Eğlenceli Kayıtları Dinliyoruz” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	13	26,5	26,5
Hayır	36	73,5	73,5
Toplam	49	100,0	100,0

Öğrencilerin %26,5 dinleme saatlerinde güncel haberler, filmler, şarkılar gibi eğlenceli kayıtları dinlenmektedir. Öğrencilerin %73,5'i ise bu tarz filmler ve şarkı gibi eğlenceli kayıtların dinlemediklerini belirtmiştir. Bu sonuca göre öğretmenlerin bu tarz etkinlikleri derslerde kullanmaları önerilmektedir.

Tablo 18. “Yazma Derslerinde Öğretmenimiz Yazdıklarımızı Kontrol Eder ve Türkçe Yazarken Bize Rehberlik Eder” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	33	67,3	67,3
Hayır	16	32,7	32,7
Toplam	49	100,0	100,0

Katılımcıların %67,3'ü bu soruya olumlu cevap vermiştir. %32,7'si ise olumsuz cevaplamıştır. Bu sonuca göre derslerde yazma etkinliklerinde özen gösterildiği düşünülmektedir.

Tablo 19. “Derste Dilekçe, Haber Metni, Kağıt, Şiir vb. Farklı Türlerde Metinler Yazıyoruz” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	25	51,0	51,0
Hayır	24	49,0	49,0
Toplam	49	100,0	100,0

Tabloya göre öğrencilerin %51,0'i derste dilekçe, haber metni, kâğıt, şiir vb. farklı türlerde metinler yazdıklarını belirtmiştir. Bu öğrencilerin %49,0'u ise bu tarz metinlere çok yer verilmediğini belirtmiştir.

Tablo 20. “Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Konuları Ayrı Bir Ders Olarak verilmektedir” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	35	71,4	71,4
Hayır	14	28,6	28,6
Toplam	49	100,0	100,0

Yabancı dil öğretiminde dil bilgisi öğretimi oldukça hassas ve önemli bir konudur. Bu maddeyi öğrencilerin %71,4'ü olumlu cevaplamıştır, %28,6'sı ise olumsuz. İfadeye verilen cevaplardan dil bilgisine önem verildiği anlaşılmaktadır.

Tablo 21. “Türkçe Dil Bilgisi Kurallarını Öğrenmek İçin Okuma, Yazma, Konuşma ve Dinleme Etkinlikleri Yapıyoruz” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	29	59,2	59,2
Hayır	20	40,8	40,8
Toplam	49	100,0	100,0

Yabancı dil öğretiminde dinleme, konuşma, okuma ve yazma paralel olarak geliştirilmelidir ve çeşitli örneklerle öğretilmelidir. Ankete katılan öğrencilerin %59,2'si dil bilgisi etkinlikleri yaptıklarını belirtmiştir. Katılımcıların büyük bir yüzdesini oluşturan öğrencilerin %40,8'i ise etkinliklerin derslerde yer almadığını ifade etmiştir.

Tablo 22. “Türkçe ve Arnavutça Çok Farklı Diller Olduğu İçin Gramer Kurallarını Anlamak Zor” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	35	71,4	71,4
Hayır	14	28,6	28,6
Toplam	49	100,0	100,0

Arnavutça ve Türkçe birbirine benzemeyen ve dil bilgisi açısından çok fazla değişen dillerdir. Bu araştırmanın temel sorunlarını yaratan bu sorun için öğrencilerin %71,4’ü gramer kurallarını öğrenirken zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %28,6’sı ise bu durum onlar için sorun teşkil etmediğini belirtmiştir. Ortaya çıkan sonuçlara göre öğrencilerin büyük bir kısmı gramer kurallarını anlamakta zorlanmaktadır.

Tablo 23. “Derste Öğrencilerin Ders Sırasında Aktif Olmalarını Sağlayacak Etkinlikler Oluşturulur” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	23	46,9	46,9
Hayır	26	53,1	53,1
Toplam	49	100,0	100,0

Yabancı dil öğretiminde öğrencilerin motivasyonu yüksek olmalıdır ve derse katılma isteğini yükseltebilecek etkinliklere yer vermekte fayda vardır. Katılımcıların %49,9’u aktif olmalarını sağlayacak sayıda etkinlikler olduğunu işaretlemiştir, %53,1’i ise bu tarz etkinliklerin derslerde yer almadığını belirtmiştir.

Tablo 24. “Her Konunun İlgili Dersleri verecek Uzman Bir Öğretmeni Vardır” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	31	63,3	63,3
Hayır	18	36,7	36,7
Toplam	49	100,0	100,0

Eğitimde öğretmenin rolü önemlidir ve her öğretmenin tartışılmaz uzmanlık alanı vardır. Eğitim sürecinde öğretmenler farklı sebeplerden dolayı uzmanlık alanı dışında ders vermekle yükümlüler ancak bu öğrencilerin eğitimi ile yakında ilişkilidir. Bu kapsamda öğrencilerin %63,3’ü eğitim aldıkları kurumda her ders için uzman bir öğretmen olduğunu belirtmiştir, %36,7’si ise ilgili dersleri verecek uzman öğretmenin bulunmadığını belirtmiştir. Sonuçlarda anlaşıldığı üzere öğretim elemanların uzmanlık alanları belirtilmeli ve her ders için uzman öğretmenler olması oldukça önemlidir.

Tablo 25. “Öğretmenler Derslerde Türkçeden Çok Arnavutça Konuşuyor” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	33	67,3	67,3
Hayır	16	32,7	32,7
Toplam	49	100,0	100,0

Katılımcıların verdikleri yanıtlara göre en dikkat çekici sorun öğretmenlerin derslerde Türkçeden çok Arnavutça konuşmalarıdır. Bu ifadeye öğrencilerin %67,3’ü katılmaktadır. Yabancı dil öğretiminde hedef dilde konuşmak çok önemlidir. Bu durum öğrencilerin pratik yapma fırsatını sınırlamaktadır. Ana dilde konuşmak bir çözüm olarak görülmemelidir, öğrencilere hedef dilden örnekler verilmeli.

Tablo 26. “Öğretmenler Arnavutça Konuşmadıkları İçin (Türk Öğretmenleri Söz Konusu Olduğunda) Öğretmeyi Zor Buluyorlar” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	18	36,7	36,7
Hayır	31	63,3	63,3
Toplam	49	100,0	100,0

Yabancı dil öğretiminde bazen ana dili Türkçe olduğu öğretim elemanları seçilmektedir bu yabancı dil öğretimini hızlandırabilir. Öğretmenlerin Arnavutça bilmedikleri için bu dilden örnekler veremedikleri gibi Türkçeden örneklerden açıklama yapmaları öğrencileri olumlu etkilediği düşünülmektedir. Bu şekilde öğrencilere pratik yapma fırsatları sunulmaktadır. Katılımcıların %36,7’si ise bu süreci daha farklı düşünmektedir, katılımcılara göre öğretmenler Arnavutça bilmedikleri için ders vermekte zorlanıyorlar.

Tablo 27. “Öğretmenler Elllerinden Geldiğince Açıklamak İçin Farklı Yöntemler Kullanırlar” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	30	61,2	61,2
Hayır	19	38,8	38,8
Toplam	49	100,0	100,0

Eğitim sürecinde derslerin sadece ders ile ilgili örnekler vermekle sınırlı kalınmamalıdır. Ankete katılan öğrencilerin %61,2’si “Öğretmenler ellerinden geldiğince açıklamak için farklı yöntemler kullanırlar” ifadesine olumlu cevaplamıştır. Bu katılımcıların %38,8’i ise bu ifadeye olumsuz yanıt vermiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin günlük hayattan örnek vermeleri dil öğretim sürecini olumlu etkileyebileceği düşünülmektedir.

Tablo 28. “Öğretmenler, Dil Pratiği Yapmak İçin Ders Dışı Etkinlikler Hazırlar” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	17	34,7	34,7
Hayır	32	65,3	65,3
Toplam	49	100,0	100,0

“Öğretmenler, dil pratiği yapmak için ders dışı etkinlikler hazırlar” ifadesine öğrencilerin büyük bir kısmı, %65,3’ü, olumsuz cevap işaretlemiştir. Öğretim sürecinde ders dışı etkinlikler motivasyonu ve bu dili öğrenme isteğini artırmaktadır.

Tablo 29. “Öğretmenler Dil Öğretiminin Sadece Teorik Kısımına Önem verirler, Uygulamaya Değil” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	29	59,2	59,2
Hayır	20	40,8	40,8
Toplam	49	100,0	100,0

Yabancı dil öğretiminde pratik önemlidir, çoğu zamanda teorik kısmında başarılı olup pratik kısmında takılan öğrencilere rastlanmaktadır. Öğrencilerin %59,2’si öğretmenlerin sadece derslerin teorik kısmına önem verdiğini belirtmişler, %40,8’i ise uygulamaya da önem verildiğini belirtmişler.

Tablo 30. “Türkçe Sınavlarında Sorular Dil Seviyemize Göre Hazırlanır” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	34	69,4	69,4
Hayır	15	30,6	30,6
Toplam	49	100,0	100,0

Öğrencilerin dil bilgisini ölçmek için sınavlar yapılmaktadır ancak bu sınavlar öğrencilerin dil seviyelerine göre yapılmaz ise öğrencilerin başarısız olmalarına yol açmaktadır ve motivasyonunu düşürmektedir. Öğrencilerin %64,4'ü sınavların dil seviyelerine göre yapıldığını, %30,6'sı ise dil seviyelerine göre yapılmadığını belirtmişler.

Tablo 31. “Öğretmenler Türkçe Öğretmek İçin Yeterli Niteliklere Sahiptir” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	40	81,6	81,6
Hayır	9	18,4	18,4
Toplam	49	100,0	100,0

Bir bireyin öğretmen olarak mezun olması bu niteliklere sahip oldukları anlamına gelmektedir. Bir öğretmen mezun olduğu kadar ile yetinmemelidir dünya hızla değişmektedir ve gelişmektedir bunun için öğretmenler farklı yöntemler geliştirebilirler. “Öğretmenler Türkçe öğretmek için yeterli niteliklere sahiptir” ifadesine öğrencilerin büyük bir kısmını oluşturan %81,6'sı olumlu cevaplamıştır, katılımcıların %18,4'ü ise olumsuz cevaplamıştır. Sonuçlara dayanarak genellikle Arnavutluk'ta eğitim veren öğretim elemanları yeterli niteliklere sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 32. “Öğretmenlerimiz Dili Geliştirmek İçin Seviyemize Uygun Kitaplar Önermektedir” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	28	57,1	57,1
Hayır	21	42,9	42,9
Toplam	49	100,0	100,0

Öğrencilerin hedef dilde kitaplar okumaları dil hazinelerinin gelişmesini sağlar. Temel seviyelerden başlayarak öğretmenler basit kitaplar önermelidir. “Öğretmenlerimiz dili geliştirmek için seviyemize uygun kitaplar önermektedir” ifadesine katılımcıların %57,1'i doğru olduğunu belirtmiştir, %42,9'u ise bu durumun doğru olmadığını ifade etmiştir.

Tablo 33. “Türkçe Kelime Dağarcığımı Zenginleştirmek İçin Kişisel Çaba Sarf Ederim” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	42	85,7	85,7
Hayır	7	14,3	14,3
Toplam	49	100,0	100,0

Yabancı dil öğretiminde dışsal faktörlerden hariç öğrencilerin gösterdikleri kişisel çabalar da önemlidir. “Türkçe kelime dağarcığımı zenginleştirmek için kişisel çaba sarf ederim” ifadesine verilen cevapların olumlu yüzdeliği oldukça yüksektir. Katılımcıların %85,7'si kişisel çabalar gösterdiklerini, %14,3'ü ise sadece sınıf içerisinde sınırlı kaldığını belirtmektedir. Bu durum öğrencilerin kişisel çabalarının yabancı dil öğretiminde önemli olduğunun bilincinde oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 34. İfade “Arnavutluk'ta Türkçe Kitap Bulmakta Zorlanıyorum.” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	27	55,1	55,1
Hayır	22	44,9	44,9
Toplam	49	100,0	100,0

Öğrencilerin %55,1'i Arnavutluk'ta Türk dilinde kitaplar bulmakta zorlanmadığını belirtmiştir, %44,9'u ise bu tarz kitaplar bulmakta zorlandığını belirtmektedir. Öğrencilerin okuma becerilerinin gelişmesi açısından Arnavutluk'ta Türkçe kitapların sayısı artırılmalıdır.

Tablo 35. “Arnavutça Açıklamalı Türkçe Gramer Kitapları Bulmakta Zorlanıyorum” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	37	75,5	75,5
Hayır	12	24,5	24,5
Toplam	49	100,0	100,0

“Arnavutça açıklamalı Türkçe gramer kitapları bulmakta zorlanıyorum” ifadesine öğrencilerin %75,5’i doğru olarak yanıt vermiştir, %24,5’i ise doğru olmadığını belirtmiştir. Sonuçlara dayanarak gramer bilgisine verilen örnekler ve Arnavutça açıklamalı kitaplar yazılmasına önem verilmelidir.

Tablo 36. “Özellikle Arnavut Öğrenciler İçin Hazırlanmış Türkçe Ders Kitapları Bulmakta Zorlanıyorum” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	42	85,7	85,7
Hayır	7	14,3	14,3
Toplam	49	100,0	100,0

Yabancı dil olarak Türkçe eğitimine ilişkin oldukça kitap vardır ancak sadece tek bir topluma hitap eden kitaplar bulmak zordur. Katılımcıların %85,7’si Arnavut öğrenciler için hazırlanmış Türkçe ders kitapları bulmakta zorlandığını belirtmiştir. Katılımcıların %14,3’ü ise bu tarz kaynakları bulmakta zorlanmadığını belirtmiştir. Sonuçtan yola çıkarak Arnavut öğrencilere yardımcı olmak adına daha fazla dil bilgisi kitapların yazılmasına önem verilmelidir.

Tablo 37. “Arnavutça Gramer Kavramlarının Çoğu Hakkında Bilgim Olmadığı İçin Türkçede Zorlanıyorum” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	28	57,1	57,1
Hayır	21	42,9	42,9
Toplam	49	100,0	100,0

Bir dilin ana dilimiz olmasına rağmen bütün gramer yapılarını bilmek imkânsızdır, öğrencilerin ana dilinde boşlukları yabancı dil öğretiminde de zorluk yaşamalarına yol açmaktadır. “Arnavutça gramer kavramlarının çoğu hakkında bilgim olmadığı için Türkçede zorlanıyorum” ifadesine öğrencilerin %57,1’i olumlu, %42,9’u ise olumsuz yanıt vermiştir.

Tablo 38. “Cümle Yapılarını Öğrenmekte Güçlük Çekiyor” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	31	63,3	63,3
Hayır	18	36,7	36,7
Toplam	49	100,0	100,0

Dil ailelerin farklı cümle yapıları vardır Arnavutça ve Türkçe cümle yapısı bakımından değişiklik gösteren iki dildir. Öğrencilerin %63,3’ü cümle kurmakta zorlandığını belirtmiştir, %36,7’si ise cümle kurmayı kolay bulduklarını belirtmişler. Sonuçlara göre öğrencilerin daha fazla pratik yapmaları gerektiğini ve yeni kelimeleri cümlelerle açıkladılar.

Tablo 39. “Ünlü ve Ünsüz Uyumları Ayırt Edebilirim” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	47	95,9	95,9
Hayır	2	4,1	4,1
Toplam	49	100,0	100,0

Türk dilin önemli özelliklerinden biri de ünlü ve ünsüz uyumudur bu konu öğrencilere ilk derslerden başlayarak açıklanmaktadır. Öğrencilerin %95,9’u ünlü ve ünsüz uyumlarında zorlanmadığını belirtmiştir, %4,1’i zorlandığını belirtmiştir. Sonuçlardan yola çıkarak bu çalışmanın

en yüksek olumlu yüzdeliği bu ifadedir. Öğrencilerin önemli bir kısmı bu konuda sorun yaşamamaktadır, Arnavut öğrencilerin bu yapıda zorlanmadıkları söylenebilir.

Tablo 40. “Dil Bilgisi Becerilerini Geliştirmek İçin Çeşitli Alıştırmalar Yapıyorum” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	39	79,6	79,6
Hayır	10	20,4	20,4
Toplam	49	100,0	100,0

“Dil bilgisi becerilerini geliştirmek için çeşitli alıştırmalar yapıyorum” ifadesine öğrencilerin %79,6’si olumlu cevap vermiştir, %20,4’ü ise olumsuz cevaplamıştır. Bu konu öğrencilerin kişisel çabalar ile yakından ilişkilidir.

Tablo 41. “Dil Bilgisi Sorunları, Ayrı Öğeler Olarak Değil, Cümle İçinde Ele Alınır” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	27	55,1	55,1
Hayır	22	44,9	44,9
Toplam	49	100,0	100,0

“Dil bilgisi sorunları, ayrı öğeler olarak değil, cümle içinde ele alınır” ifadesine öğrencilerin %55,1’i olumlu cevaplamıştır, %44,9’u ise olumsuz cevaplamıştır.

Tablo 42. “Derslerde Dil Bilgisi ile İlgili Alıştırmalara Yeterince Yer Verilir” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	32	65,3	65,3
Hayır	17	34,7	34,7
Toplam	49	100,0	100,0

Katılımcıların %65,3’ü dil bilgisi ile ilgili alıştırmalara yeterince yer verildiğini, %34,7’si ise yer verilmediğini belirtmiştir. Sonuçlardan anlaşılacağı üzere Türkçe öğretiminde yüksek oranda dil bilgisine önem verilmektedir.

Tablo 43. “Arnavutçada Karşılığı Olmayan Fiillerin Zamanlarını Öğrenmekte Zorlanıyorum” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	36	73,5	73,5
Hayır	13	26,5	26,5
Toplam	49	100,0	100,0

Yabancı dil öğreniminde önemli konulardan biri de fiilerdir. Öğrencilerin %73,5’i Arnavutçada olmayan fiillerin zamanlarını anlamakta zorlandığını belirtmektedir, %26,5’i ise zorlanmamaktadır.

Tablo 44. “Dil Bilgisi Ayrı Bir Beceri Olarak Değil, Diğer Becerilerle Birlikte Verilir” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	30	61,2	61,2
Hayır	19	38,8	38,8
Toplam	49	100,0	100,0

“Dil bilgisi ayrı bir beceri olarak değil, diğer becerilerle birlikte verilir” ifadesine öğrencilerin %61,2’si katılmaktadır, %38,8’i ise katılmamaktadır. Yabancı dil öğretiminde temel dört beceri olmasına rağmen dil bilgisi öğretimi her beceri işlenirken önem gösterilmelidir. Sonuçlardan yola çıkarak genellikle Arnavutluk’ta dil bilgisi diğer beceriler ile birlikte verildiğini görmekteyiz.

Tablo 45. “Dil Bilgisi Konularını Seviyeme Göre Çok Zor Buluyorum” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	27	55,1	55,1
Hayır	22	44,9	44,9
Toplam	49	100,0	100,0

Dil bilgisi öğretiminde öğrencinin dil seviyesine önem gösterilmelidir. Katılımcılardan elde ettiklerimiz sonuçlara göre öğrencilerden %55,1’i katılmaktadır, %44,9’u katılmamaktadır. Bu bağlamda dil bilgisine ait konular öğrencilerin dil seviyelerinde göre hazırlanmalıdır.

Tablo 46. “Dil Bilgisi Öğrenme Ezberle Değil, Algı Yoluyla Gerçekleşir” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	38	77,6	77,6
Hayır	11	22,4	22,4
Toplam	49	100,0	100,0

Öğrencilerin %77,6’sı dil bilgisini algı yoluyla öğrenmektedir, %22,4’ü ise ezberlemektedir. Ezbere olarak öğrenilen dil yapıları uzun süre belleğimizde yerleşmemektedir bu yüzden öğrenciler bu yapıları algı yolu ile öğrenmelidir.

Tablo 47. “Türkçe iletişim Kurarken Gramer Bilgimi Kullanmakta Zorlanırım” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	34	69,4	69,4
Hayır	15	30,6	30,6
Toplam	49	100,0	100,0

Öğrencilerin amaçlarına ulaşmaları Türkçede iletişim kurmalarına bağlıdır. Sonuçlara göre öğrencilerin %69,4’ü Türkçe iletişim kurarken gramer bilgilerini kullanmakta zorlanmaktadır, %30,6’sı ise zorlanmamaktadır.

Tablo 48. “Dil Bilgisi Eksikliği Kendimi Güvensiz Hissetmeme ve Sınıfta Cevap verme Konusunda İsteksiz Hissetmeme Neden Oluyor” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	31	63,3	63,3
Hayır	18	36,7	36,7
Toplam	49	100,0	100,0

Yabancı dil öğretiminde öğrencilerin motivasyonu yüksek olmalıdır eğer motivasyon yüksek olmaz ise yabancı dil öğrenme isteğinin de gelişmediği düşünülmektedir. Ders sırasında öğrencilere güvenli bir ortam sağlanmalı ve öğrenciler yanlış yapma kaygısı hissetmemelidir. Öğrencilerin %63,3’ü dil bilgisini tam olarak bilememekten dolayı sınıf içi etkinliklere katılmaktan çekinmektedir, %36,7’si çekinmemektedir.

Tablo 49. “Türkçe Konuşurken, Yazarken veya Okurken Dil Bilgisi Doğruluğunu Sağlamakta Zorlanıyorum” Maddesine İlişkin Veri Analizi

	f	%	Toplam
Evet	33	67,3	67,3
Hayır	16	32,7	32,7
Toplam	49	100,0	100,0

Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin %67,3’ü konuşurken, yazarken ve okurken dil bilgisi doğru bir şekilde kullanmakta zorlandıkları, %32,7’sinin ise bu tarz bir zorluk yaşamadığı anlaşılmaktadır.

Sonuç, Tartışma, Öneriler

Balkan dilleri tür olarak birbirinden farklı olsa da bu dillerin tamamına yakını Türkçe kelimelerden ve bazı yapısal unsurlardan etkilenmiştir. İki dil aralarında etkilenmiş olmalarına rağmen birbirinden ayıran unsurlar vardır. Bu unsurlar hedef dili öğrenmeye amaçlanan bir toplum için yabancısıdır ve her yabancı dil öğrenildiğinde ana dile ait olmayan unsurlar sorun teşkil etmektedir. Arnavut öğrencilere Türkçe öğretimi sırasında karşılaşılan sorunlara değinilen ve bu sorunlar karşısında neler yapılabileceği hususunda çözüm önerilerinde bulunulan bu çalışmada yer alan bilgilere ulaşmak adına öğrencilere anket yapılmıştır. Bu çalışmaya kırk dokuz öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerin yaş aralığı ise 18 -20 arasındadır. Türk dili daha çok kadınlar tarafından tercih edilmektedir. Öğrencilerin yaşları ile ilgili inceleme yapıldığında Türk dilinin daha çok lisans bölümlerinde tercih edildiği görülmektedir, yüksek lisans için Türk dilini tercih eden öğrencilerin sayısı oldukça azdır. 21-23 yaşlar arasında tercih edilen bir dil olduğu görülmüştür.

Ankette yer alan ifadeler gruplandırılmıştır ve bu gruplandırılmaları göre sonuçlar birbiri ile ilişkili olarak ele alınmıştır. Anketin ilk ifadesi konuşma becerisinde öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar ile ilişkilidir. Öğrencilerin %51'i çekinmeden konuşma etkinliklerine katılabildiğini öne sunmuştur. Kişisel çabaların yanında konuşma becerisinde diğer becerilerde de olduğu gibi öğretmenlerin etkisi de önemlidir. Sonuçların analizinde katılımcıların %65,3'ü öğretmenlerin Türkçe konuşmak için kendilerini cesaretlendirdiğini belirtmiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak öğretmenlerin başarılı olduğu döylenebilir. Konuşma becerisinde önemli olan başka bir unsur ise sınıf içinde Türk dilini kullanma sıklığıdır. Öğrencilerin %49.0'u Türkçe derslerinde Türkçe konuştuğunu belirtmiştir. Diğer katılımcılar ise çoğunlukla Arnavutça konuştuğunu belirtmiştir. Konuşma becerisine verilen önem bu beceriye derslerde verildiği süreler ile yakından ilişkilidir. Katılımcıların %38.8'i Türkçe derslerinde konuşma becerisine ve etkinliklerine yeterince yer verildiğini ve %61.2'si konuşma etkinliklerine yer verilmediğini belirtmiştir. Bu, öğrencilerin karşılaştıkları sorunlarda önemli bir yer kapsamaktadır çünkü bir dili öğrenmek için hedef dilde sözlü iletişim kurmak öğrencilerin asıl dil öğrenme amaçlarını oluşturmaktadır. Bu nedenle konuşma becerisine daha fazla önem verilmelidir.

Okuma becerisinde karşılaşılan sorunlar açısından da sonuçlar incelenmiştir. Katılımcıların %77,6'sı Türkçe derslerinde en çok okuma becerisine yer verildiğini belirtmiştir, %22,4'ü ise okuma etkinliklerine çok yer verilmediğini vurgulamıştır. Okuma metinlerine öğrencilerin ulaşması önemlidir bu şekilde öğrenciler kendi dil seviyelerine göre kitap seçimleri yapabilirler ancak bu seçimleri yapmak için öğrencilerin ulaşılabilir kaynakları olması gerekmektedir.

Bu araştırmada ağırlıklı olarak dil bilgisinden kaynaklanan sorunlara yer verilmiştir. Çünkü yabancı dil öğretiminde dil bilgisi oldukça hassas ve önemli bir konudur ve temel beceriler arasında geniş bir yer kaplamalıdır. Arnavutluk'ta dil bilgisi konusu ayrı bir konu olarak ele alınır bu kanıyı öğrencilerin ifadelerine verdikleri cevapları da vurgulamaktır. "Türkçe öğretiminde dil bilgisi konuları ayrı bir ders olarak verilmektedir" ifadesine öğrencilerin %71,4'ü olumlu cevaplamıştır, %28,6'sı ise olumsuz. Yabancı dil öğreniminde dinleme, konuşma, okuma ve yazma paralel olarak geliştirilmelidir ve çeşitli örneklerle öğretilmelidir. "Türkçe dil bilgisi kurallarını öğrenmek için okuma, yazma, konuşma ve dinleme etkinlikleri yapıyoruz" ifadesine ankete katılan öğrencilerin %59,2'si etkinlikler yaptığını belirtmektedir. Hedef dil ve ana dili arasında büyük sayıda farklılık gözlemlendiğinde öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar da artmaktadır. Arnavutça ve Türkçe birbirine benzemeyen ve dil bilgisi açısından çok fazla değişen dillerdir. Bu araştırmanın temel sorunlarını yaratan bu sorun için öğrencilerin %71,4'ü "Türkçe ve Arnavutça çok farklı diller olduğu için gramer kurallarını anlamak zor" ifadesini doğrulamıştır. Bu sonuçları destekleyen diğer sonuç öğrencilerin dil bilgisinde ve cümle

kurmakta zorlandığını belirten ifadelerdir. Öğrencilerin %63,3'ü cümle kurmakta zorlandığını belirtmiştir, %36,7'si ise cümle kurmayı kolay bulduklarını belirtmişler.

Türk dilini öğrenmeye başlayan öğrenciler ilk seviyelerden beri ünlü ve ünsüz uyumu ile karşılaşmaktadır. Öğrencilerin %95,9'u ünlü ve ünsüz uyumlarında zorlanmadığını belirtmiştir, %4,1'i zorlandığını belirtmiştir. Bu sonuçlar incelendiğinde herhangi sorun söz konusu değildir. "Dil bilgisi sorunları, ayrı öğeler olarak değil, cümle içinde ele alınır" ifadesine öğrencilerin %55,1'i olumlu cevaplamıştır, %44,9'u ise olumsuz cevaplamıştır. Dil bilgisi öğeleri ayrı öğeler olarak verildiğinde öğrenciler için bazen kolay bazen de karmaşık gelebilir ancak sonuçlara dayanarak öğrencilerin çoğu ayrı öge olarak verildiğini belirtmektedirler. Katılımcıların %65,3'ü dil bilgisi ile ilgili alıştırmalara yeterince yer verildiğini belirtmiştir, %34,7'si ise yer verilmediğini belirtmiştir. Sonuçlardan anlaşılacağı üzere Türkçe öğretiminde yüksek oranda dil bilgisine önem verilmektedir ve bu araştırmanın sonuçları bunu desteklemektedir. Yabancı dil öğretiminde genellikle temel beceriler olarak konuşma, dinleme, yazma ve okuma olarak ayrılmaktadır ancak dil bilgisi de ayrı bir beceri olarak ele alınmakta fayda vardır.

Araştırmanın sonuçlarına göre ankete katılan öğrencilerin %61,2'si dil bilgisinin diğer becerilerle öğretildiğini ifade etmiştir, %38,8'i ise ayrı bir beceri olarak öğretildiğini belirtmiştir. Dil bilgisi öğretiminde öğrencinin dil seviyesine önem gösterilmelidir. Dil bilgisi konuları öğrencilerin dil seviyelerine göre seçilip seçilmediğini teyit etmek adına yapılan araştırmada öğrencilerin %55,1'i dil seviyelere göre konular seçildiğini belirtmektedir %44,9'u bu konuya katılmamaktadır. Bu bağlamda dil bilgisine ait konular öğrencilerin dil seviyelerine göre hazırlanmalıdır. Yabancı dil öğreniminde öğrencilerin bazıları dil yapılarını ezbere bir şekilde öğrenmeye meylliler ancak öğrenciler algı yoluyla dil öğrenmeye yönlendirilmelidir.

Eğitim sürecinde öğretmenlerin rolü oldukça önemlidir. Yabancı dil öğretiminde derslerin ne kadar ilgi çekici olursa öğrencilerin motivasyonları da artmaktadır ve bu yabancı dil öğrenme sürecini olumlu etkilemektedir. Bu kapsamda yapılan incelemeye göre katılımcıların %49,9'u aktif olmalarını sağlayacak sayıda etkinlikler olduğunu işaretlemiştir, %53,1'i ise bu tarz etkinliklerin derslerde yer almadığını belirtmiştir. Bu sonuçtan motivasyona verilen önem öğretmen tarafından çok göz önünde bulundurulmadığı belirtilebilir. Arnavutluk'ta öğretmenlerin alanlarına göre atanması yaygındır ancak öğretmen eksikliğinden dolayı bazen öğretmenler alanlarına yakın olan derslere de girebiliyorlar. Bu kapsamda öğrencilerin %63,3'ü eğitim aldıkları kurumda her ders için uzman bir öğretmen olduğunu belirtmiştir, %36,7'si ise ilgili dersleri verecek uzman öğretmenin bulunmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin yabancı dil öğretme konusunda gerekli niteliklere ve tecrübeye sahip olmaları bu süreci hızlandırır. Bu bağlamda öğretmenlerin nitelikleri konusunda yeterli olup olmadıklarını incelediğimizde öğrencilerin büyük bir kısmını oluşturan %81,6'sı olumlu cevaplamıştır, katılımcıların %18,4'ü ise olumsuz cevaplamıştır. Sonuçlara dayanarak genellikle Arnavutluk'ta eğitim veren öğretim elemanları yeterli niteliklere sahip oldukları düşünülmektedir.

Hedef dil öğretilirken öğretmenlerin bazıları öğretiminde zorluk yaşadıkları zaman ana diline çevirme yapma yoluna girmektedirler. Öğretmenler hedef dilde iletişim kurdukları anda bu öğrencilerin dinleme becerisini geliştirmeye yardımcı olmaktadır. Katılımcıların verdikleri yanıtlara göre en dikkat çekici sorun olarak %67,3 oranında öğretmenler derslerde Türkçeden çok Arnavutça konuşmalarındır. Bu durum öğrencilerin seviyelerine bağlı da olabilir ancak pratik açıdan sorun oluşturmaktadır. Bu tarz sorunları yaşamamak adına bazı kurumlar Türk öğretmenler tercih ederler bu şekilde öğretmenler zorunlu bir şekilde Türk dilinden örneklerle ilerlemektedirler. Öğretmenlerin Arnavutça bilmediklerinden dolayı karşılaşılan sorunlar da olabilir ancak bu tarz sorunlar nadiren yaşanmaktadır. Katılımcıların

%63,3'ü öğretmenlerin Arnavutça konuşmalarını öğretmeyi zor kılmadığını belirtmektedir. Öğretmenlerin Arnavutça bilmedikleri için bu dilden örnekler veremedikleri gibi Türkçeden örneklerden açıklama yapmaları öğrencileri olumlu etkilemektedir.

Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler ve araç gereçler ders sürecini olumlu veya olumsuz etkilemektedir. Ankete katılan öğrencilerin %61,2'si "Öğretmenler ellerinden geldiğince açıklamak için farklı yöntemler kullanırlar" ifadesine olumlu cevaplamıştır. Bu katılımcıların %38,8'i ise bu duruma olumsuz yanıt vermiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin günlük hayattan örnek vermeleri dil öğretim sürecini olumlu etkilediği belirlenmektedir. Bu tarz araç gereçler ve yöntemler sadece sınıf içi aktiviteler ile sınırlı kalmamalıdır aynı zamanda sınıf dışı aktivitelere de önem verilmelidir. Bu durum öğrencilerin kişisel çabaları ile doğrudan ilişkilidir ancak öğretmenler tarafından yapılan öneriler de önemlidir. Bu bağlamda yapılan incelemelere göre öğrencilerin büyük bir kısmı %65,3'ü öğretmenlerin sınıf dışı etkinlikler organize etmediklerini belirtmişler.

Öğrencilerin motivasyonlu olup yabancı dil öğretiminde kişisel çabalar göstermek yabancı dil öğrenim sürecini hızlandırabilir. Katılımcıların %85,7'si kişisel çabalar gösterdiklerini belirtmiştir %14,3'ü ise sadece sınıf içerisinde sınırlı kaldığını belirtmektedir. Bu sonuçlar öğrencilerin kişisel çabalarının yabancı dil öğretiminde önemli olduğunu ve öğrenciler tarafından önem verildiğini göstermektedir. Kişisel çabaların önemli olduğunu dil bilgisi açısından elde edilen sonuçlar da desteklemiştir. "Dil bilgisi becerilerini geliştirmek için çeşitli alıştırmalar yapıyorum" ifadesine öğrencilerin %79,6'si olumlu cevap vermiştir, %20,4'ü ise olumsuz cevaplamıştır. Bu konu öğrencilerin kişisel çabaları ile yakından ilişkilidir. Sonuçlara göre öğrencilerden yüksek bir yüzde kişisel çabalar göstermektedir.

Arnavutluk'ta Türk dili alanında yapılan çalışmalar ve kitapların sayısı sınırlıdır. Öğrencilerin %55,1'i Arnavutluk'ta Türk dilinde kitaplar bulmakta zorlanmadığını belirtmiştir, %44,9'u ise bu tarz kitaplar bulmakta zorlandığını belirtmektedir. Sonuçlar incelendiği anda öğrencilere Türk dilinde yazılan kitaplar önerilmelidir. Dil bilgisi yabancı dil öğretiminde önemli bir yere sahiptir ancak dil bilgisini öğrenenler amaçlarına ulaşabilmek için onların iyi bir kılavuza sahip olmaları gerekiyor. "Arnavutça açıklamalı Türkçe gramer kitapları bulmakta zorlanıyorum" ifadesine öğrencilerin %75,5'i doğru olarak yanıt vermiştir, %24,5'i ise doğru olmadığını belirtmiştir. Bu sonuçlar incelendiğinde bu tarz kitapların bulunmaması Arnavutluk'ta yabancı dil olarak Türkçe öğretimini olumsuz etkileyebilir.

Öğrencilerin ana dilindeki eksik öğrenmeler yabancı dil öğretiminde de zorluk yaşamalarına yol açabilir. "Arnavutça gramer kavramlarının çoğu hakkında bilgim olmadığı için Türkçede zorlanıyorum" ifadesine öğrencilerin %57,1'i olumlu, %42,9'u ise olumsuz yanıt vermiştir. Buradan anlaşılmaktadır ki öğrenciler anadili gramerine de özel bir önem vermeliler. Yabancı dil öğreniminde alışlagelen dil yapıları dışında unsurlara rastlandığında sorunlar da karşılaşılmaktadır. Öğrencilerin %73,5'i Arnavutçada olmayan fiillerin zamanlarını anlamakta zorlandığını belirtmektedir, %26,5'i ise zorlanmamaktadır. Sonuçlardan da bu durum öğrencilerin karşılaştığı bir diğer sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Arnavutçada karşılığı olmayan fiillerin ve diğer unsurların üzerine daha fazla değinilmelidir ve farklı örneklerle öğretilmelidir. "Arnavutça gramer kavramlarının çoğu hakkında bilgim olmadığı için Türkçede zorlanıyorum" ifadesine öğrencilerin %57,1'i olumlu, %42,9'u ise olumsuz yanıt vermiştir. Buradan anlaşılmaktadır ki öğrenciler anadili gramerine de özel bir önem vermeliler. Yabancı dil öğreniminde alışlagelen dil yapıları dışında unsurlara rastlandığında sorunlar da karşılaşılmaktadır. Öğrencilerin %73,5'i Arnavutçada olmayan fiillerin zamanlarını anlamakta zorlandığını belirtmektedir, %26,5'i ise zorlanmamaktadır. Bu çalışmanın sonuçlarında Arnavutluk'ta

Türk Dili Bölümünde eğitim alan öğrenciler arasında rastlanan en belirgin sorunlar dil bilgisi ve kaynak eksikliğinden kaynaklanmaktadır.

Türkçede cinsiyet ayrımı yoktur, Arnavutçada ise kelimeler eril ve dişil olmak üzere iki kategoriye ayrılmaktadır. Bu yüzden Türkçede 3 tekil şahıs olan ‘o’ kullandığımızda eril veya dişil olduğunu belirtmek zordur bu ayrım ancak anlam içinde belli olmaktadır. Ancak Türkçede cinsiyet ayrımı olmadığı halde yabancı kelimelerin bazılarında bu ayrıma rastlanmaktadır. Aynı zamanda ismin hâl kategorileri ve isim tamlaması konusu dil öğretiminde sorunlar öne çıkarmaktadır. Derjaj, Adriatik “Arnavutça Türkçe Dil İlişkileri” çalışmasında Türk dili öğrenen öğrencilerin daha çok diller arası yapılan belirgin olumsuz aktarım yanlışları olduğunu sonucuna ulaşmıştır. Brahimi (2019) *Arnavutça ve Türkçe Arasındaki Tipolojik Farklılıkların Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Etkisi* çalışmasında ana dili Türkçe olmayan Arnavut öğrenciler hedef alınmıştır. Arnavutluk’ta Tiran’daki Yunus Emre Enstitüsü’nde B1 düzeyinde Türkçe öğrenen Arnavut öğrencilerden, herhangi bir kritere tabi tutulmadan rastgele seçilen 15 öğrencinin yaşmış olduğu Türkçe metinler, çalışmanın verisini oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini oluşturan B1 düzeyindeki toplam 15 öğrencinin yazma çalışmasından elde edilen örnekler incelenmiştir. Bu metinlerde tespit edilen yanlışların önemli bir kısmı olumsuz aktarım yanlışlarıdır. Bu olumsuz aktarım yanlışlarının, iki dil arasındaki tipolojik farklılıklardan kaynaklandığını iddia edilmektedir. Bu iki çalışmada da olduğu gibi dilbilgisinde rastlanan sorunların daha belirgin olduğu görülmüştür.

Bu sonuçlardan yola çıkılarak araştırmacılara ve uygulayıcılara şu önerilerde bulunulabilir:

Öğrenciler dil yapılarını teorik olarak çok iyi bilmelerine rağmen bildiklerini konuşmaya aktarmakta zorlanmaktadır. Öğrenciler için konuşma seansları yapılmalıdır. dersin önemli bir yüzdesi pratik ile ilgili olmalıdır. Hedef kitlenin dil yapısı ve alfabesi gözden geçirildikten sonra, Türkçe ile olan farklılıklarının tespit edilmesi ve bu konu ile ilgili çalışma yapılması önerilir. Örneğin Arnavut öğrenciler için ğ, ö, ı harflerin açıklanması önemlidir bu harfler Türk dilinde olup Arnavutçada olmayan harflerdir bu harflerin yanlış kullanımı telaffuza ve en çok yazıya yansımaktadır. Öğrencilere ğ harfin kullanımı kelimelerle öğretilmelidir.

Yabancılar için hazırlanan Türkçe öğretimi programlarının öğrencilerin ana diline, yaşına, eğitim düzeyine ve kültürüne göre hazırlanması Türkçe öğretiminin sorunlarından biridir. Hazırlanan kitaplar yabancı dil olarak Türk dilini öğrenen kitleye hitap ederek ve bu kitlenin ana dilinde olmayan unsurlara önem vermelidir, ihtiyaçlara yönelik kitaplar hazırlanmalıdır. Öğrenciler Türk dilinde kitaplar bulunan Yunus Emre Enstitüsü’nün Kütüphanesi’ne yönlendirilmelidir.

Arnavut öğrencilerin ana dil yapılarını ve özelliklerini göz önünde bulunduran ve bu kitleye özel tasarlanan Arnavutlar için Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi kitaplar yayınlanması önerilmektedir.

Arnavutluk’ta açılan Türk kurumların sayısı artılmalıdır ve her şehirden bu kurumlara ulaşılabilen öğrenciler için bir çözüm bulunmalıdır. Genelde bu kurumlar daha çok büyük şehirlerde bulunmaktadır ve bazı öğrenciler için katılmaları imkansızdır. Türk dilini öğrenmeye yönelik yapılan sitelerin sayıları ve kaliteleri artılmalıdır. Öğrenciler Türkçe öğrenen resmi internet sayfalarına yönlendirebilirler.

Dil öğrenme ihtiyaçlarının tespit edilmesi gereklidir. Öğrencilerin yabancı dili öğrenmek için farklı amaçları vardır genellikle hobi için öğrenen veya akademik amaçlı öğrenenler. Bu iki grup öğrencinin dil kurslarından beklentileri farklı olmaları ile beraber dili öğrenme metodları da farklı

olmalıdır. Öğretmenlerin derslerine girdiği sınıf seviyesindeki öğrencilerin özelliklerini yakından bilmeli ve ona göre ders planı yapmalıdır. Etkili öğretim için plan yapmak oldukça önemlidir.

Hedef dilde eğitime ağırlık verilmelidir. Özellikle temel seviyede öğretmenler Türkçe konuşmalıdır. Konuşma becerisinden kaynaklanan sorunları gidermek için okul ders saati dışında “Türkçe konuşma kulüpleri” açılabilir.

Kaynaklar

- Abazi-Egro, G. (2002). Arnavutluk'ta Türkoloji çalışmaları. *Bilig*, 21, 1-26.
- Açık, F. (2013). Dil politikaları ve Arnavutluk'ta Türkçe: Osmanlı imparatorluğu döneminde. *Beder Journal of Humanities*, 27.
- Akar, A. (2005). *Türk dili tarihi*. Ötüken Yayınları.
- Akyol, G. (2007). *Balkan Politikasında Arnavutluk (1912 Sonrası)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Artun, E. (2003). Osmanlı'nın ilk dönemlerinde Türk ve Balkan kültürlerinde etkileşim. *Folklor / Edebiyat*, 33(1), 99-105.
- Bayraktar F. S. (2009). Dr. Lindita Latifi Mbi Huazimet Turke Në Gjuhën Shqipe Krahasuar Me Gjuhët E Tjera Të Ballkanit (Arnavutçaya ve Diğer Balkan Dillerine Geçen Türkçe Kelimelerin Karşılaştırılması). *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 4(4), 1083-1090.
- Bayraktar, N. (2003). Yabancılara Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimi. *Dil Dergisi*, 119, 62.
- Bekfelavi, K. (2017). *Türkiye'nin Balkan ülkeleriyle ilişkilerinde yumuşak güç faktörü olarak Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı ve Yunus Emre Enstitüsü* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Biçer, N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(4), 107-133.
- Biçer, N. (2017). *Türkçe öğretimi tarihi*. Kesit Yayınları.
- Durmuş, M. (2013). Türkçenin yabancılara öğretimi: sorunlar, çözüm önerileri ve yabancılara Türkçe öğretiminin geleceğiyle ilgili görüşler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 207-228.
- Dyla, M. (2022). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar: Arnavutluk Örneği* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi.
- Ergin, M. (2019). *Türk dil bilgisi* (4. Baskı). Boğaziçi Yayınları.
- Karakaya, İ. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. (Ed.) A. Tanrıoğen. *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı.
- TDK (2022). *Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yağmur, K. (2013). Dil öğretiminde, ikinci dil ve yabancı dil kavramları. *Yabancılara Türkçe öğretimi el kitabı* içinde. (Ed.) M. Durmuş ve A. Okur. (s. 181-200). Grafiker Yayınları.

Extendet Abstract

Every society has its own characteristics. Similar though they are, each society has different characteristics that make it different from other societies. These differences encourage foreign societies to learn the characteristics that do not belong to them. One reason for promoting foreign language learning is the desire to understand the culture of the relevant country in a better way. At the same time, people who live together meet their needs through communication, share knowledge and culture and adapt in particular. While teaching a language, not only speaking and writing are taught in that language. Besides the language, the history, culture, customs, and traditions of the society are also taught. As long as a language continues to exist, it will continue to be taught both as a mother tongue and as a foreign language. Before learning a foreign language, everybody has a mother tongue and adopts the characteristics of this language.

The number of people learning Turkish in Albania is increasing day by day. In addition to this increasing number, there are also problems in teaching Turkish. Since there is not much research in Albania on this subject, the results we will report will contribute to this study field and other interested researchers. In addition, the related studies deal with the problems in grammar teaching and focus on this subject. This study discusses language skills not previously addressed and issues arising from the student, teacher, and lack of teaching materials, thus introducing innovation to the study field. Field-specific studies can be an important tool that guides institutions and teachers teaching Turkish as a foreign language to overcome these problems. For this reason, it is recommended that institutions and organizations in the field should direct scientific studies and continue to support researchers and instructors in every sense. This study determines the problems had by the students who make up the aforementioned target groups regarding the language characteristics of Turkish language. In this way, it offers suggestions to eliminate the problems that students have in the process of learning Turkish.

The purpose of this study is to determine the views of Albanian students who learn Turkish as a foreign language about the problems they have in the learning process, to identify language and language teaching problems, and to produce solutions for the problems we have identified.

To measure, quantify, analyze, test, explain and test the difference between variables, the study is descriptive survey research. While the population of the study is Albanian citizens who learn Turkish, the sample is 49 Albanian citizens who learn Turkish in Albania.

According to the results of the study, there are differences in terms of gender among people learning Turkish as a foreign language in Albania. Turkish language is mostly preferred by women. When examining the age of the students, it is mostly preferred in undergraduate departments. The number of students who prefer Turkish language at the master's level is quite low. Moreover, Turkish is a language preferred by people between the ages of 21-23.

The results of this research are divided into groups and discussed separately. These problems are discussed as problems faced by students in speaking, writing, reading, and listening skills, problems arising from students, problems arising from teachers, problems arising from grammar, and the lack of books and environments that help to learn Turkish. The items in the questionnaire are grouped and the results are discussed in relation to each other according to these groupings. The first item of the questionnaire is related to the problems faced by the students in speaking skills. According to the results of the item, students are about half in speaking skill. 51% of the students suggest that they can participate in speaking activities without hesitation. In addition to personal efforts, the effects of teachers are also important in speaking skills, as in other skills. In the analysis of the data, 65.3% of

the participants stated that the teachers encourage them to speak Turkish. Based on this result, it is possible to say that teachers are successful and with their efforts, there is no problem arising from the teacher in this skill. Another important factor in speaking skill is the frequency of using the Turkish language in the classroom. 49.0% of the students stated that they speak Turkish in Turkish classes. Other participants state that they mostly speak Albanian. The importance given to speaking skill is closely related to the time that this skill is taught in classes.